

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

**СУЧАСНІ ОСВІТНІ, ІНФОРМАЦІЙНІ
ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ**

Електронні методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

ОДЕСА

2023

УДК 378:004(072)
С916

Укладач:

В. В. Павлова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи;

Рецензенти:

Л. В.-В. Вейландє, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Т. Є. Мосійчук, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент, кафедри соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

*Рекомендовано вченою радою
факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 7 від 14 червня 2023 р.*

С916 **Сучасні освітні, інформаційні та цифрові технології**
[Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 "Освітні, педагогічні науки" / уклад. В. В. Павлова. – Одеса, 2023. – 34 с. – 0,5 МБ.

Методичні рекомендації містять орієнтовні питання до семінарських занять, практичні завдання та завдання для самостійної роботи, рекомендовану літературу та перелік питань для підсумкового контролю.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів спеціальності «Освітні, педагогічні науки» та допомагають при підготовці до семінарських занять, оформлені робіт при самостійному виконанні завдань.

УДК 378:004(072)

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	7
ПРАВИЛА «ГРИ»	18
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	20
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	22
ТЕЗАУРУС	25

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Сучасні освітні, інформаційні та цифрові технології» розроблені на кафедрі соціальної роботи факультету психології та соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідно до навчального плану для спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Згідно з навчальним планом «Сучасні освітні, інформаційні та цифрові технології» є дисципліною обов'язкового циклу і її вивчення здійснюється на 1-му курсі навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Актуальність навчальної дисципліни «Сучасні освітні, інформаційні та цифрові технології»

Оновлення змісту і форм освітнього процесу в закладах вищої освіти потребує універсальних вимог до професійної компетентності майбутнього фахівця, переходу на якісно новий рівень педагогічної діяльності, що потребує як спеціальних знань теорії та практики технологічних підходів, які може використати викладач, організовуючи ефективний освітній процес. Зокрема він має володіти сучасними освітніми, інформаційними та цифровими технологіями, аби не залишитися осторонь від соціально-економічних реалій сучасного життя. Для освоєння сучасних освітніх, інформаційних, цифрових технологій необхідна спеціальна підготовка, що визначає необхідність вивчення майбутніми фахівцями дисципліни «Сучасні освітні, інформаційні та цифрові технології», забезпечуючи засвоєння магістрантами вміння розв'язувати дидактичні проблеми освітнього процесу за допомогою сучасних освітніх, інформаційних та цифрових технологій, аналізувати і прогнозувати ефективність застосовуваних технологій навчання. Засвоєння курсу даної дисципліни сприятиме досягненню магістрантами таких результатів: сформованість уміння застосовувати на практиці конкретну педагогічну технологію навчання; підвищення психолого-педагогічної та управлінської

компетентності; розвиток педагогічного мислення; формування установки на безперервність освіти протягом життя та саморозвиток особистості; засвоєння норм педагогічної етики відповідно до специфіки професійної діяльності; здійснення рефлексії, самооцінювання, критичного аналізу власної поведінки та діяльності.

Мета навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів із теоретичними та практичними основами використання освітніх, інформаційних та цифрових технологій для ефективного здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення магістрантів з концептуальними та теоретичними положеннями освітніх технологій навчання;
- володіння сутністю освітніх, інформаційних та цифрових технологій, їх провідними положеннями.
- узагальнення інноваційних освітніх технологій у вищій школі, виявлення їх фундаментальної спільності, виділення істотних ознак;
- практичне опанування магістрантами різними технологіями організації навчального процесу у ЗВО;
- виховання у магістрантів професійних якостей майбутнього викладача ЗВО;
- вдосконалення умінь саморозвитку та самовдосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- провідні ознаки освітніх, інформаційних та цифрових технологій;
- особливості формування та сутність освітніх технологій;
- класифікувати та розрізняти освітні технології;
- знати сутність та особливості використання сучасних освітніх технологій у навчальному процесі ЗВО;

- критично осмислювати переваги і недоліки використання різних освітніх технологій у педагогічній діяльності.

вміти:

- приймати рішення щодо впровадження сучасних освітніх технологій навчання у практику педагогічної діяльності;
- використовувати та адаптувати освітні технології до вимог та умов навчального процесу у закладах вищої освіти;
- впроваджувати основні технології навчання у практику роботи;
- виявляти провідні положення освітніх технологій на практиці;
- виявляти можливості освітніх технологій задля організації суб'єкт-суб'єктного навчання.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема : Історія розвитку та сутність поняття «освітня технологія».

Мета: зазначити сутність поняття «освітня технологія», дослідити етапи еволюції поняття «освітня технологія».

Основні поняття і положення теми: технологія, освітня технологія, педагогічна технологія, інноваційні технології.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Заслуховування та обговорення повідомлень.

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення

1. Сутність поняття «технологія», «освітня технологія», «педагогічна технологія».
2. Історичний та теоретичні аспекти педагогічної технології.
3. Сутність і особливості педагогічної технології.
4. Класифікація освітніх технологій навчання.
5. Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз.
6. Критерії ефективності технологій навчання.
7. Проблеми впровадження та готовності викладача вищої школи до імплементації новітніх технологій.

II. Практичний блок Підготувати повідомлення до 5 хв за запропонованою тематикою.

Теми для підготовки повідомлень

1. Історичні аспекти педагогічної технології.
2. Педагогічні технології та професіоналізм викладача вищої школи.
3. Взаємозв'язок і взаємозумовленість педагогічних технологій і теорії навчання в умовах вищого закладу освіти.
4. Сутність та особливості педагогічної технології.

5. Критерії технологічності педагогічної технології.
6. Вимоги постіндустріального суспільства до технологій навчання.
7. Викладач та його місце у процесі використання інноваційних технологій навчання у вищій школі.
8. Процес функціонування нових педагогічних технологій.
9. Перспективи та проблеми впровадження нових педагогічних технологій у ЗВО.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати презентацію до повідомлення.

Література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. Видання третє. 351с .
2. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник /упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020., 172 с.
5. Михайліченко М., Рудик Я. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Семінарське заняття № 2

Тема : Освітні технології, спрямовані на активізацію предметно-орієнтованого навчання.

Мета: дослідити особливості предметно-орієнтованих технологій навчання.

Основні поняття і положення теми: предметно-орієнтовані технології навчання, повне засвоєння, концентроване навчання.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Проведення фрагментів занять із застосуванням технологій предметно орієнтованого навчання.

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення

1. Характеристика предметно орієнтованих технологій.
2. Технологія постановки мети.

3. Технологія повного засвоєння (за матеріалами М. В. Кларіна).
4. Технологія педагогічного процесу (за С.Д.Шевченко).
5. Технологія концентрованого навчання.

II. Практичний блок

Продемонструвати фрагмент заняття (10 хв.) з використанням предметно орієнтованих технологій.

Завдання для самостійної роботи

Знайти у відповідній фаховій методичній літературі приклад розробки однієї з предметно орієнтованих технологій, підготуватись до демонстрації фрагмента.

Література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. Видання третє. 351с .
2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017., 172 с.
3. Михайліченко М., Рудик Я. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016., 583 с.
4. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, О. В. Костенко. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2020. 228 с.

Семінарське заняття № 3

Тема : Освітні технології, що базуються на особливостях особистісної орієнтації педагогічного процесу.

Мета: ознайомити студентів з особливостями особистісно-орієнтованих технологій навчання.

Основні поняття та положення теми: особистісно-орієнтовані технології, педагогічні майстерні, навчальне дослідження, колективна розумова діяльність, евристичне навчання.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Моделювання особистісно-орієнтованих технологій навчання.

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення і тестування

1. Технологія педагогічних майстерень.
2. Технологія навчання як навчального дослідження.
3. Технологія колективної мислєдіяльності (КМД).
4. Технологія евристичного навчання.

II. Практичний блок

Продемонструвати фрагмент заняття (10 хв.) з використанням технологій особистісно - орієнтованого навчання.

Завдання для самостійної роботи

Знайти у відповідній фаховій методичній літературі приклад розробки однієї з технологій особистісної орієнтації навчання. Підготуватися до презентації фрагменту заняття.

Література

1. Особливості активізації навчання студентів засобами усного викладу викладача *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія.* - 2015. Вип. 208(2). С. 184-195. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2015_208%282%29__20
2. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник /упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020., 172 с.
3. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017., 166 с.
4. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Семінарське заняття № 4

Тема : Перспективи та проблеми впровадження проєктних технологій

Мета: ознайомити студентів з особливостями проєктних технологій навчання.

Основні поняття і положення теми: творча активність, творчі ситуації, метод проєктів.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Проведення дискусії.

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення

1. Суть проєктної технології навчання.
2. З історії виникнення проєктної технології.
3. Типологізація (класифікація) педагогічних проєктів.
4. Готовність викладача до створення та реалізації навчального проєкту.
5. Практичні етапи роботи над навчальним проєктом.
6. Захист та оцінювання проєктів.
7. Особливості організації дослідницьких проєктів студентів.

II. Практичний блок

Заповнити таблицю «Принципи проєктної діяльності у ЗВО»

Принципи	Значення

Завдання для самостійної роботи

Підготуватись до участі в дискусії.

Література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. Видання третє. 351с .

2. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник /упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020., 172 с.
3. Любович А. А. Сучасні інформаційні технології в освіті. *Інформатика та інформаційні технології*: студ. наук, конф., 20 квітня 2015 р.: матер. конф. Одеса, ОНЕУ. С. 118-120.
4. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017., 172 с.
5. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, О. В. Костенко. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2020. 228 с.
6. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Семінарське заняття № 5

Тема : Технології інтерактивного навчання

Мета: ознайомити студентів з особливостями інтерактивних методів і форм навчання.

Основні поняття і положення теми: навчальний тренінг, метод дискусії, ігровий метод, метод «мозкової атаки», метод «Дельфі», проблемне навчання, кейс-метод, інтерактивні технології.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Моделювання інтерактивних технологій навчання.

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення

1. Психолого-педагогічна сутність методів інтерактивного навчання.
2. Навчання у співробітництві.
3. Технології інтерактивного навчання (групова робота, навчальний тренінг, «мозкова атака», кейс-метод, метод «Дельфі» та ін.)
4. Ігрові технології навчання у вищій школі.
5. Критерії ефективності інтерактивних технологій.

II. Практичний блок

1. Скласти таблицю «Функції навчальної гри у ЗВО та їх характеристика».

Функції навчальної гри у ЗВО	Характеристика
------------------------------	----------------

2. Продемонструвати фрагмент заняття (10 хв.) з використанням інтерактивних технологій навчання.

Завдання для самостійної роботи

Знайти у відповідній фаховій методичній літературі приклад розробки однієї з інтерактивних технологій навчання. Підготуватися до презентації фрагменту заняття.

Література

1. Буйницька О. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навч. посібник Київ: Центр навч. літ-ри, 2019. 240 с.
2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017., 172 с.
3. Михайліченко М., Рудик Я. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016., 583 с.
4. Павлова В.В. Особливості підготовки магістрів освіти засобами інтерактивних технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2018. С.127-131.

5. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник / Т. Б. Поясок, О.І. Беспарточна, О. В. Костенко. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2020. 228 с.

Семінарське заняття № 6

Тема : Інформаційно-комунікаційні освітні технології в умовах інформатизації освітнього середовища

Мета: з'ясувати сутність інформатизації вищої освіти, нові можливості інформатизації освіти.

Основні поняття і положення теми: інформаційно-комунікаційні технології, гіпертекст, електронний підручник, дистанційне навчання, комп'ютерні телекомунікації, Інтернет, дистанційна освіта.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Проведення фрагментів занять із застосуванням інформаційних технологій навчання.

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення

1. Основні переваги та недоліки інформаційних технологій навчання.
2. Нові інформаційні технології (НІТ) навчання, їх характеристика.
3. Інформація і суспільство. Відмінні риси інформаційного суспільства.
4. Інформаційна культура викладача. Медіа освіта. Телекомунікаційні технології.
5. Новітні навчальні програми та їх типи. Технології дистанційного навчання.
6. Інноваційні технології інформаційного навчання.

II. Практичний блок

Продемонструвати фрагмент заняття (10 хв.) з використанням інформаційних технологій навчання.

Завдання для самостійної роботи

Знайти у відповідній фаховій методичній літературі приклад розробки однієї з інформаційних технологій навчання. Підготуватися до презентації фрагменту заняття.

Література

1. Антоненко В. М. Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями : навч. посібник / В. М. Антоненко, С. Д. Мамченко, Ю. В. Рогушина. Ірпінь : Нац. університет ДПС України, 2016. 212 с.
2. Волошко В.Г. Сучасні виклики інформаційного суспільства в аспекті формування медіаграмотності майбутніх педагогів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015, № 9 (53). С. 3-12. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/1889/1/Suchasni%20vyklyky%20informatiinoho%20suspilstva.pdf>
3. Дистанційне навчання в системі професійно-технічної освіти : монографія /авт. кол. В. В. Ягупов, Л. М. Петренко, С. Г. Кравець та ін. / За наук. ред.В. В. Ягупова. Житомир: «Полісся», 2019. 234с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. Видання третє. 351с .
5. Масліч С.В. Методика організації і проведення занять за дистанційною й змішаною формами навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО, 2022. 31 с.

Семінарське заняття № 7

Тема : Цифрові освітні технології

Мета: з'ясувати та усвідомити необхідність використання цифрових технологій, їх переваги в освітньому процесі вищої школи.

Основні поняття і положення теми: візуалізація та гейміфікація навчання, web-сервіси Zoom, Classroom, Class Time та ін.

План заняття

1. Обговорення теоретичних питань.
2. Проведення фрагментів занять.
3. Підведення підсумків вивчення курсу «Сучасні освітні, інформаційні та цифрові технології».

I. Теоретичний блок:

Питання для обговорення

1. Використання онлайн сервісів для організації науково-педагогічної діяльності.
2. Прийоми роботи з Google Drive, Google Calendar, Google Meet, Google Forms , організація та проведення вебінарів.
3. Прийоми роботи Zoom, Class Time організація та проведення вебінарів, форумів.
4. Сутність та можливості чатів, блогів в освітньому процесі.
5. Створення віртуальної класної кімнати за допомогою Google Classroom, прийоми використання Google Classroom.
6. Застосування веб квестів в освіті.(дидактичні можливості Kahut)
7. Можливості та недоліки інформаційних, цифрових технологій.

II. Практичний блок

Продемонструвати фрагмент заняття (10 хв.) з використанням цифрових технологій навчання.

Завдання для самостійної роботи

Знайти у відповідній фаховій методичній літературі приклад розробки однієї з цифрових технологій навчання. Підготуватися до презентації фрагменту заняття.

Література

1. Волошко В.Г. Сучасні виклики інформаційного суспільства в аспекті формування медіаграмотності майбутніх педагогів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015, № 9 (53). С. 3-12. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/1889/1/Suchasni%20vyklyaky%20informatsiino%20suspiilstva.pdf>
2. Морзе Н.В., Базелюк О.В., Воротнікова І.П., Дементієвська Н.П., Захар О.Г., Нанаєва Т.В., Пасічник О.В., Чернікова Л.А. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника. Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету", 17 спецвипуск "Нові педагогічні підходи в STEAM освіті". 2019. С. 1-53. URL: <http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/263>
3. Потапова Н.В. Особливості забезпечення геймізації в освітньому процесі закладів вищої педагогічної освіти. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/27902>
4. Чижикова І.В., Токарєва А.В. Використання сучасних гейміфікованих засобів навчання в контексті викладання іноземних мов студентам технічних та економічних спеціальностей // *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021, №77, Т.2. С.147-150.

ПРАВИЛА «ГРИ»

Правила щодо відвідування занять та запізнень

Відвідування занять є обов'язковим. За активну участь, за виконання практичних завдань нараховуються відповідні бали. Графік відпрацювань складається разом з лектором.

Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (poloz-org-osvitprocess_2022.pdf). Запізнення не бажані. Семінарські заняття відпрацьовуються (очно). Графік відпрацювань складається разом з лектором.

Академічна доброчесність

Усі письмові роботи (повідомлення, талиці, реферат, проєкт, портфоліо), презентації та виступи з доповідями мають бути авторськими, оригінальними.

Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))

Дедлайн та перескладання

Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

Завдання із самостійної роботи, які подаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче (-5 балів).

Мобільні пристрої

Допускається використання смартфона, планшету або іншого пристрою з доступом до інтернет-мережі під час лекційного заняття у випадках роботи з літературними джерелами та їх обговоренням (визначається лектором).

Поведінка в аудиторії

Ділова та одночасно творчо-емоційна атмосфера, що базується на доброзичливості та довірі.

Міжособистісна комунікація. Педагогічна взаємодія:

- Співробітництво: позитивна мотивація, активність, зацікавленість, педагогічний пошук і творчість;
- Відкритість новому педагогічному мисленню й конструктивна критика;
- Від засвоєння готових форм до розуміння діалектики розвитку педагогічних явищ, процесів і систем, факторів та механізмів, які діють в освіті;
- Від орієнтації на «складання іспиту» до отримання задоволення від процесу власного професійно-педагогічного зростання.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначте теоретичні засади сучасних освітніх технологій.
2. Охарактеризуйте технологічний підхід в освіті.
3. Визначте сутність поняття “сучасні освітні технології”.
4. Розкрийте необхідність переходу до нових технологій управління, навчання і виховання.
5. Визначте основні шляхи реформування традиційної системи навчання.
6. Охарактеризуйте становлення і розвиток освітніх технологій.
7. Визначте структуру педагогічної технології і вимоги до її проектування.
9. Визначте класифікацію педагогічних технологій.
10. Охарактеризуйте модульні технології навчання.
11. Проаналізуйте технологію портфоліо.
13. Поясніть застосування кейс-методу у ЗВО.
14. Розкрийте сутність застосування технології проблемного методу навчання у ЗВО.
15. Охарактеризуйте технологію проектного навчання у ЗВО.
16. Які функції викладача в дистанційному навчанні?
17. Розкрийте сутність технології розвиваючого навчання.
18. Визначте особливості коучинг-технології в освіті.
19. Проаналізуйте інноваційні технології виховання у ЗВО.
20. Охарактеризуйте ділову гру як метод проблемного навчання.
10. Розкрийте сутність рольової ігри у ЗВО.
21. Розкрийте мету ситуативної методики навчання та її застосування.
22. Визначте дидактичні функції мультимедійних технологій навчання.
23. Розкрийте сутність особистісно орієнтованої освіти і технології: мета і завдання.
24. Розкрийте особливості застосування групової роботи у процесі навчання здобувачів освіти ЗВО.
25. Проаналізуйте історію виникнення проектної технології.

26. Охарактеризуйте технологію навчання як дослідження, її концептуальні положення.
27. Опишіть історію виникнення і розвиток технології формування творчої особистості.
28. Дайте характеристику новим інформаційним технологіям навчання.
29. Визначте умови впровадження нових інформаційних технологій (НІТ) в сучасних закладах вищої освіти.
30. Визначте умови використання комп'ютерних та інформаційних технологій у ЗВО.
31. Розкрийте сутність вебінару, охарактеризуйте вебінар як форму інформаційних технологій у ЗВО.
32. Покажіть місце викладача в процесі використання інноваційних технологій навчання.
33. Охарактеризуйте технології дистанційного навчання.
34. Розкрийте: програмоване навчання як технологію навчання у ЗВО.
35. Проаналізуйте ігрові технології навчання у ЗВО.
36. Розкрийте особливості особистісно орієнтованих педагогічних технологій у ЗВО.
37. Охарактеризуйте використання друкованих матеріалів у дистанційному навчанні: переваги та недоліки.
38. Розкрийте особливості освітнього середовища навчального закладу та його вплив на розвиток особистостей здобувачів освіти.
39. Дайте загальну характеристику використання відео матеріалів у дистанційному навчанні.
40. Розкрийте мету застосування телеконференції у дистанційному навчанні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник 3-тє видання, виправлене («Академвидав»). 2015. 304 с.
2. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник /упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020., 172 с.
3. Інноваційні педагогічні технології: посібник /За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: О.І. Огієнко, Т.Г. Калюжна, Ю.С. Красильник, Л.О. Мільто, Ю.Л. Радченко, К.В. Годлевська, Ю.М. Кобюк. К., 2015. 314 с.
4. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017., 172 с.
5. Масліч С.В. Методика організації і проведення занять за дистанційною й змішаною формами навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО, 2022. 31 с.
6. Михайліченко М., Рудик Я. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016., 583 с.
7. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017., 166 с.
8. Чижикова І.В., Токарева А.В. Використання сучасних гейміфікованих засобів навчання в контексті викладання іноземних мов студентам технічних та економічних спеціальностей // *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021, №77, Т.2. С.147-1509.
9. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Додаткова

1. Буйницька О. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навч. посібник Київ: Центр навч. літ-ри, 2019. 240 с.
2. Павлова В.В. Особливості підготовки магістрів освіти засобами інтерактивних технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2018. С.127-131.
3. Павлова В.В. Дидактичні аспекти застосування проектної технології навчання в підготовці магістрів освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжв. зб. наук. праць молодих вчених* Дрогобич: «Гельветика», 2019. Вип.23. Том 3. С. 100-104.
4. Павлова В. В., Нагорна Н.В. Управління навчально-пізнавальною діяльністю магістрантів засобами коучингу. *Директор школи ліцею, гімназій: Всеукраїнський науково-практичний журнал*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ: Гнозис, 2020. № 2. Кн. 2. Том I (86). С. 256-257.
5. Прокоф'єва Л.Б.,Скибенюк Н.В. Використання хмарних технологій при організації онлайн навчання у закладах середньої освіти. *Актуальні проблеми вищої освіти та педагогічної науки: зб. наук. праць / за ред проф. О.С. Цокур*. Одеса, ФОП Бондаренко, 2021. С.57-59.
6. Nahorna N.V. Implementation of innovative ways forming professional competence of future education managers. Pedagogical and psychological sciences: development prospects in countries of Europe at the beginning of the third millennium: Collective monograph. Riga: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. Vol. 2. С. 252-268.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/>– Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України;

2. <http://nbuv.gov.ua/>– Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
3. <http://www.dnrb.gov.ua/>– Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
4. <http://www.osvita.org.ua/>– Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
5. <http://ostriv.in.ua/>– Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань».

ТЕЗАУРУС

Авторські освітні технології – розроблені педагогами-практиками технології, в яких у різних варіантах поєднано адекватні змісту і цілям різнорівневого і різнопрофільного навчання структурно-логічні, інтеграційні, ігрові, комп'ютерні, діалогові, тренінгові технології.

База даних – доступні багатьом користувачам збори різних зведень по визначеній тематиці. База даних звичайно містить зведення про однорідні об'єкти, тобто ознак-властивостей, що володіють однаковими наборами.

Бібліотека електронна (віртуальна, цифрова) – документальна автоматизована інформаційна система, у якій різні колекції електронних документів (у форматі тексту, відео, аудіо, графіки тощо) зберігаються, як правило, у повнотекстовому вигляді на електронних носіях і можуть надаватися користувачам за їхніми запитамі через телекомунікаційні мережі.

Веб-квест (web-quest) - це сучасна технологія, яка основана на елементах проектної технології навчання і орієнтована на пошукову діяльність здобувачів освіти з чіткими вказівками викладача із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних засобів. Веб-квест - це проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються Інтернет-ресурси.

Гейміфікація (ігрофікація) – використання ігрових підходів для неігрових процесів, коли ігрові елементи (присудження балів, значки, рахунок, конкуренція, досягнення) застосовують у неігрових ситуаціях із метою зробити виконання рутинних завдань більш цікавішим досвідом.

Гіперсередовище – метод дискретного представлення інформації на вузлах, що з'єднуються за допомогою посилань. Дані можуть бути представлені у виді тексту, графіки, звукозаписів, відеозаписів, мультиплікації, фотографій чи документації, що виконується.

Гіпертекст – тип інтерактивного середовища з переходами на основі посилань. Посилання, вставлені в слова чи фрази, дозволяють абоненту вибрати текст посилання і негайно вивести зв'язані з ним зведення чи матеріали мультимедіа.

Історично не зв'язаний з Web, уже багато років застосовується для написання довідкових і навчальних систем.

Графічний інтерфейс користувача, GUI-інтерфейс – інтерфейс (у вузькому розумінні), який використовує графічні елементи (вікна, піктограми).

Гуманізація педагогічного процесу – концепція, основу якої становить ідея побудови педагогічної системи на принципах гуманізму з метою створення найсприятливіших умов для повноцінного розвитку дитини. Г. п. п. передбачає диференціацію та індивідуалізацію навчання й виховання на основі активізації творчого саморозвитку особистості.

Гуманістична освіта – освітні системи і концепції, які базуються на цінностях гуманізації і гуманітаризації освіти.

Гуманістична педагогіка – напрям у сучасній теорії та практиці виховання, що виник наприкінці 50-х — на початку 60-х років ХХ ст. у США як педагогічне втілення ідей гуманістичної психології. Головною метою виховання в Г. п. є самоактуалізація особистості.

Гуманітаризація освіти – одна з основних тенденцій розвитку освіти в сучасному світі. Відображає зростання ролі і значення людських відносин, взаємного прийняття учасників навчального процесу для успішності освіти в цілому.

Дебрифінг – один із методів реалізації зворотного зв'язку на завершальному етапі інтерактивного заняття, цілями якого є: аналіз та обговорення результатів попередньої діяльності, узагальнення та структурування набутого досвіду; виявлення та оцінювання рівня розуміння навчального матеріалу, переваг та недоліків у діяльності здобувачів освіти та їх причин; порівняння особистих досягнень здобувачів освіти; планування подальшої навчальної діяльності.

Дидактична система – сукупність елементів (мета, дидактичні принципи, зміст, форми організації і методи навчання), що утворюють єдину цілісну функціональну структуру, орієнтовану на досягнення цілей навчання.

Дидактичне програмування – один із підходів до конструювання освітніх процесів і систем, пов'язаний з поетапним визначенням необхідної інформації,

елементарних процедур її засвоєння і контролю. Особливого поширення набуває у зв'язку із впровадженням комп'ютерів і навчальних пристроїв.

Диференціація освіти – процес у сучасній освіті, що забезпечує різноманітність форм навчання, які дають змогу максимально враховувати індивідуальні можливості, інтереси, нахили, ціннісні та професійні орієнтації тих, хто навчається. Базується на прийнятті психологічних відмінностей між індивідами і групами людей (за статтю, віком, соціальною належністю тощо).

Ділова гра – це форма відтворення предметного і соціального змісту професійної діяльності майбутнього спеціаліста, моделювання відносин, характерних для цієї діяльності.

Засоби інформатизації освіти – засоби нових інформаційних технологій у поєднанні з навчально-методичним, нормативно-технічним і організаційно-інструктивним матеріалом, що забезпечує їх педагогічно доцільне використання.

Засоби нових інформаційних технологій – програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки, а також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації.

Зміст освіти – система наукових знань про природу і суспільство; особистісний і соціокультурний досвід, які реалізуються, розвиваються і трансформуються в системі освіти. Серед основних компонентів З. о. виокремлюють ціннісний, знаковий, діяльнісний, поведінковий, особистісний тощо.

Індивідуалізація навчання – організація навчального процесу з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів освіти, яка дає змогу створити оптимальні умови для реалізації потенційних можливостей кожного.

Інновативність – емоційно-оцінне ставлення до нововведень, відмінність у сприйнятливості суб'єктів до інновацій, нових ідей, досвіду.

Інноваційна компетентність – належний, відповідний) викладача – система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей викладача, що забезпечує

ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі зі здобувачами освіти.

Інноваційна педагогічна технологія – цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів.

Інноваційні освітні процеси – зумовлені суспільною потребою комплексні процеси створення, впровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійснюється їх життєвий цикл.

Інтерфейс – у вузькому розумінні – зовнішній вигляд програмного середовища, який забезпечує діалог з користувачем. У сучасних програмних середовищах прийнятий графічний інтерфейс, побудований на системі вікон і піктограм. У широкому розумінні – система умов, домовленостей про обмін сигналами, інформацією між технічними пристроями, людьми, програмами і т. п., а також пристрій чи програма, що реалізують цю систему.

Інформаційне навчальне середовище – системно організована навчальним закладом сукупність організаційно-педагогічних, дидактико-психологічних, комунікаційних та програмних заходів і засобів цілеспрямованого культурного, духовного і соціального розвитку особистості.

Компетентнісний підхід – підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Компетентності лежать в основі кваліфікації випускника. Компетентність (компетентості) як набуті реалізаційні здатності особи до ефективної діяльності не слід плутати з компетенцією (компетенціями) як наданими особі повноваженнями.

Компетенції – надані (наприклад, нормативно-правовим актом) особі (іншому суб'єкту діяльності) повноваження, коло її (його) службових й інших прав і обов'язків. Слід відрізнити поняття компетенції / компетенцій від компетентності / компетентностей як набутих реалізаційних здатностей особи.

Контроль якості – процес оцінювання якості, який сфокусований на вимірюванні якості вищого закладу освіти або освітньої програми. Включає певний набір методів, процедур, інструментів, що розроблені та використовуються для визначення відповідності реальної якості встановленим стандартам. Ключовим елементом контролю якості є система доказів правильності оцінки якості.

Локальна мережа – будь-яка комп'ютерна мережа, що працює з високою швидкістю передачі даних і на невеликих відстанях (до декількох кілометрів).

Локальне освітнє середовище – функціональне і просторове об'єднання суб'єктів освіти, які мають тісні різнопланові групові взаємини, тобто освітнє середовище якогось конкретного навчального закладу.

Мережа. 1. Система взаємодіючих елементів, пов'язаних між собою виділеними чи комутаторними лініями, для забезпечення локального чи віддаленого зв'язку (голосового, візуальної, обміну даними і т. п.) і для обміну даними між користувачами, що мають загальні інтереси. 2. Скорочена назва комп'ютерної телекомунікаційної мережі. Група комп'ютерів, з'єднаних таким чином, що вони можуть передавати один одному дані. Мережі бувають локальні і глобальні.

Методика навчання як окрема дидактика — сукупність упорядкованих знань про принципи, зміст, методи, засоби і форми організації навчально-виховного процесу з окремих навчальних дисциплін, що забезпечують розв'язання завдань.

Моделювання – науковий метод дослідження різноманітних систем шляхом побудови моделей цих систем (які зберігають основні особливості предмета дослідження) й вивчення функціонування моделей з перенесенням одержаних

даних на предмет дослідження; динамічна аналогія. Наукове моделювання є способом спрощення і схематизації дійсності, який полегшує процес пізнання.

Нові інформаційні технології – сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передавання інформації за допомогою комп'ютерів і комп'ютерних комунікацій.

Он-лайн (Online). Калька з англійського терміну online. Протиставляється терміну офф-лайн (offline). Обидва ці терміни мають багато різних змістів, тому вимагають обережного використання. Офф-лайн часто перекладається як автономний (режим). Мова в цьому випадку йде про персональний комп'ютер (ПК), що має можливість підключитися до мережі чи до іншого ПК, але не використовує в даний момент цю можливість і працює самостійно.

Освітній процес – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітнє мікросередовище – середовище, яке організовує кожен викладач для свого професійного функціонування. Локальне освітнє середовище містить як елементи освітні мікросередовища.

Освітнє середовище – система впливів та умов формування особистості, можливостей для її саморозвитку, яке містить довкілля.

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання

(компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітня технологія – технологія, що відображає загальну стратегію розвитку освіти, єдиного освітнього простору. Призначена для прогнозування розвитку освіти, її конкретного проектування і планування, передбачення результатів, а також визначення відповідних освітнім цілям стандартів. До О. т. належать концепції освіти, освітні закони, освітні системи (гуманістична концепція освіти, Закон України «Про освіту», система неперервної освіти тощо).

Особистісно орієнтоване освітнє середовище – таке середовище, коли на перше місце виходять інтереси особистості того, хто вчиться, його особистісний розвиток.

Оцінювання студентів – формалізований процес визначення рівня опанування студентом запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку студентів.

Освітній квест – педагогічна технологія, яка реалізує освітні задачі, які відрізняються від навчальної проблеми елементами сюжету рольової гри, пов'язана з пошуком і знаходженням місць, об'єктів, людей, інформації, для рішення якої використовуються, перш за все, інформаційні ресурси або ресурси будь якої галузі науки, сфери виробництва, регіону.

Педагогічна технологія – своєрідна конкретизація методики, проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці; змістова техніка реалізації навчально-пізнавального процесу; закономірна педагогічна діяльність, яка реалізує науково-обґрунтований проект навчально-пізнавального процесу і має вищий рівень ефективності, надійності, гарантованого результату, ніж традиційні методики навчання й виховання.

Педагогічне конструювання – деталізація освітнього чи педагогічного проекту, яка наближує його до використання в конкретних умовах реальними учасниками педагогічного процесу.

Педагогічне проектування – цілеспрямована діяльність, яка визначає необхідність педагогічних перетворень, прогнозує та оцінює наслідки реалізації певних педагогічних задумів.

«Перевернуте» навчання» (flipped learning) – це модель активного навчання, що дозволяє «перевернути» звичайний процес навчання таким чином: учні (студенти) поза аудиторією переглядають відповідні відео-фрагменти навчального матеріалу за темою програми, який буде розглядатися на наступному занятті, самостійно вивчають теоретичний матеріал, а в аудиторії здійснюють його обговорення, виконують практичні завдання з його застосування.

Середовище – те, серед чого перебуває суб'єкт, якими засобами формується його спосіб життя, що сприяє його розвитку і «типізує» особистість.

Середовище може сприяти розвитку – пробуджувати, допомагати, дозволяти, породжувати що-небудь; або позитивно впливати – змінювати, облагороджувати, збагачувати, оздоровлювати, тощо.

Телекомунікаційні технології – технології передавання й одержання інформації за допомогою глобальних комп'ютерних мереж.

Технологізація – неухильне дотримання змісту і послідовності етапів впровадження нововведень.

Технологічна карта – опис процесу як покрокової, поетапної послідовності дій із зазначенням засобів, що використовуються.

Технологічна культура викладача – динамічна система педагогічних цінностей, технологічних умінь і творчої індивідуальності викладача. Компонентами Т. к. п. є різні рівні педагогічної практики.

Технологічна схема – умовне зображення технології процесу, поділ його на окремі функціональні елементи і позначення логічних зав'язків між ними.

Технологічне навчання – тип освітніх теорій і систем, орієнтованих на формування вузькопредметних функціональних умінь і навичок у кожного здобувача освіти, необхідних для успішної діяльності (функціональна грамотність).

Технологічний процес – система технологічних одиниць, зорієнтованих на конкретний педагогічний результат.

Технологія колективної творчої діяльності – інноваційний засіб освіти, за допомогою якого викладачі досягають творчості; неперервний процес управління розвитком потреб, здібностей, засвоєнням викладачем досвіду людських стосунків і практичної творчості, в ході якого формуються спрямованість на самодослідження, вміння самодіагностики психічного стану і прогнозування можливих варіантів своєї професійної поведінки і спілкування з іншими людьми.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Навчальне видання

СУЧАСНІ ОСВІТНІ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

Електронні методичні рекомендації
до семінарських занять та самостійної роботи з курсу
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Електронне практичне видання

Укладач:

Павлова Валерія Валеріївна

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги:

операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.

Обсяг даних 0,5 МБ.

Оригінал макет виготовлено в авторській редакції.

Кафедра соціальної роботи
Факультет психології та соціальної роботи
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Вул. Дворянська, 2, м. Одеса, 65082
social-work@onu.edu.ua